

**“Ne pahasına olursa olsun
hizmetindeyiz Dionisos’un.
Akıllı olan yalnız biziz, ötekiler aptal!”**

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ŞEHİR TİYATROLARI SAHNELERİ

ÜSKÜDAR MUSAHİPZADE CELÂL SAHNESİ	: 0216 553 03 97
ÜSKÜDAR KEREM YILMAZER SAHNESİ	: 0216 492 90 84
KADIKÖY HALDUN TANER SAHNESİ	: 0216 349 04 63
ÜMRANİYE SAHNESİ	: 0216 634 26 70
HARBİYE MUHSİN ERTUĞRUL SAHNESİ	: 0212 240 77 23
FATİH REŞAT NURİ SAHNESİ	: 0212 526 53 80
KAĞITHANE SADABAD SAHNESİ	: 0212 321 73 95
KAĞITHANE KÜÇÜK KEMAL ÇOCUK TİYATROSU SAHNESİ	: 0212 321 73 95
GAZİOSMANPAŞA SAHNESİ	: 0212 578 60 67
GAZİOSMANPAŞA FERİH EGEMEN ÇOCUK TİYATROSU SAHNESİ	: 0212 578 60 67

İstanbul Büyükşehir Belediyesi Şehir Tiyatroları

Genel Sanat Yönetmenliği: 0212 246 06 28

Müdürlük: 0212 246 06 29 - 240 22 44

Elmadağ Gişe: 0212 240 77 20

Basın ve Halkla İlişkiler: 0212 219 10 78 - 232 53 21

mail: basin.yayin@ibb.gov.tr

Toplu Rezervasyon Destek: 0212 219 40 43

Hafta içi 8.00 - 16.30

mail: tiyatro@ibb.gov.tr

Online Bilet Satışı: www.ibst.gov.tr

BAKHALAR

EURIPIDES

DÜZENLEYEN - YÖNETEN: MIHAI MANIUTIU

Genel Sanat Yönetmeni: Aysenil ŞAMLIOĞLU

■ Bakhalar/ The Bacchae

2009-2010 Sezonu/Season

Yazan/**Playwright:** Euripides
Düzenleyen ve Yöneten/**Text Recomposed and Directed by:** Mihai Maniutiu
Çeviren/**Translation:** Tarık Günersel
Sahne - Kostüm Tasarımı/**Set - Costume Design:** Valentin Codoiu
Koreograf/**Choreographer:** Varvara Ştefanescu
Işık Tasarımı/**Lighting Design:** Murat Selçuk

Oyuncular/Cast

Rahibeler (Bakhalar)/**Priestesses (Bacchae):** Jülide Kural, Şebnem Köstem, Aslı İçözü, Meriç Benlioğlu, Özge Borak Şakrak, Özge Kırış, Nergis Çorakçı, Seda Fettahoğlu, Esin Umulu
Terasias/**Tiresias:** Çağlar Yiğitoğulları
Dionisos/**Dionysus:** Ali Mert Yavuzcan
Pentheus/**Pentheus:** Doğan Altinel
Pentheus'un Adamları ve Dionisos'un Rahipleri/**Men of Pentheus and Priests of Dionysus:** Mert Tanık, Okan Patirer, Nihat Alpteki, Cemal Ahhan Şener, Özgürefe Özyeşilpınar

Yönetmen Yardımcıları/**Director's Assistants:** Işıl Z. Tangör, Buket Yanmaz Kubilay, Ece Okay, Hülya Arslan
Sahne - Kostüm Uygulama/**Set - Costume**

Realization: Taciser Sevinç

Işık Uygulama/**Lighting Operator:** Gökhan Davular

Efekt Uygulama/**Effect Operator:** Erhan Aşar

Sahne Terzileri/**Tailors:** Fatma Demir, Aydın Çetiner

Sahne Teknisyenleri/**Technicians:** Necati Öcal, Yusuf Güden, Yılmaz Koca, Yusuf Akçay, Dilaver Güneş, Habib Ördök

Aksesuar Sorumluları/**Accessories:** Cengiz Öney,

Süleyman Çetiner, Sabri Şahin, Özay Apaydın

Sahne Kuaförü/**Coiffeur:** İsmet Burak Ural

Fotoğraflar/**Photography:** Nesrin Kadioğlu, Selin Tuncer, Ahmet Yirmibeş

İlk Oyun: 5 Şubat 2010 Harbiye Muhsin Ertuğrul Sahnesi

■ Euripides ve Farklı Bir “Bakhalar”

Euripides (Evrripides) (M.Ö. 480-M.Ö. 406) yalnız Atina/Yunan tiyatrosunun değil, dünya tiyatrosunun da devlerinden. Kutsal değerlere (tanrılara) saygısızlık ve kadın düşmanlığı ile suçlanmış. Ödüller bakımından hayal kırıklığı yaşamış. Makedonya’da yazdığı “Bakhalar”ın oynanışını göremeden ölmüş.

Baküşçü rahibeler (Bakhalar) coşku tanrısı Dionisos’a (Baküs’e) tapan kadınlar. Eser epey farklı bir yorumla, Maniutiu’nun farklı metin düzenlemesi ve rejisi ile sahnede. Dionisos (Dionüsos) Ortadoğu’da ün kazandıktan sonra doğduğu yere gelir; kendi âyinlerini benimsetmek ister. Kral Pentheus ona karşı çıkar. Bu noktada fırsat çıktığını düşünen Teresias kralı iknaya çalışır: Dionisos tanrı olmasa bile öyle tanıtılıp çıkar uğruna kullanılabilir. Direnen kral, Dionisos’a tapan kadınlarca ‘etkisiz kılınır’. Sonrası?.. Seyredince.

■ Euripides ve Farklı Bir “Bakkhalar”

Yönetmenin yorumunda inanç sömürüsü ve kadın gücünün kullanılışı odak noktaları arasında. (“Odak noktası” demek yerine çoğul ifadem Maniutiü'nun seyirci yorumları yelpazesini daraltmamaya özen gösterişinden.) Çeviriye gelince: Yönetmenin piyesten cümleler (hatta cümle parçaları) seçip bağlantılar kurarak hazırladığı minimalist İngilizce metni çevirdik. (Piyesin klasik hali için bkz. Yunanca aslından Güngör Dilmen çevirisi; “Bakkhalar” Mitos Boyut yayını.) Dionisos'un “neşe, coşku ve şarap tanrısı” olarak basitleştirilmiş imajı kısmen Hollywood etkisinden. Yönetmen Dionisos'u çok yönlülüğünü dikkate alarak işliyor. Zıtlıklarla dolu olan hayat ve hayatiyet hangi tanıma sıkıştırılabilir?

Çıkar uğruna inanç sömürüsü. Yabancı geldi mi?

Tarık Günersel

■ Düzenleyen - Yöneten: Mihai Maniutiu

Romanya-Cluj'daki Babeş-Bolyai Üniversitesi Tiyatro ve Televizyon Bölümü öğretim üyesi olan Mihai Maniutiu halen Cluj Ulusal Tiyatrosu'nun Sanat Yönetmeni. Romanya, İngiltere, Belçika, Amerika gibi ülkelerin önemli tiyatrolarına defalarca konuk olarak davet edilen Maniutiu seksenden fazla oyun yönetti. Oyunları İngiltere, Belçika, Fransa, İtalya, Hırvatistan, Türkiye, Kanada, Mısır, Avusturya, Macaristan, Finlandiya, Sırbistan, Brezilya, Güney Kore gibi pek çok ülkede seyirciyle buluştu. 2009'da Kaliforniya Üniversitesi'nde oyunculuk ve rejî dersleri verdi.

Ödül Kazandığı Yapımlardan Bazıları:

Gizli Oturum (J. P. Sartre), Kapıların Ardında (W. Borchert), Antonius ve Kleopatra, II. Richard, III. Richard (W. Shakespeare), Antigone (Sofokles), Ders (Ionesco), Caligula (A. Camus).

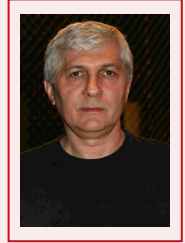
Yayınlanan Eserlerinden Bazıları:

"Neredeyse Ölümlü Bir Tanrı" (1982), "Hiç Yazmamam Gereken Hikâyeler" (1998), "Mahrem Sahneler, Yiğın Sahneler" (2001), "Omfalos" (2001), "Aslan Başlı Kişisel Portre" (2001), "Scardanelli Der ki" (2001) ve aforizmalar kitabı "Şeytan Çıkarmalar." (1996). Tiyatro teorisi üzerine: "Aktörü Yeniden Keşfetmek" (1985), "Rol ve Mimik Temsili" (1989), "Mask ve İllüzyon" (2007). "Altın Sefer" (1989) adlı kitabında ise Shakespeare piyeslerinde iktidar temasını inceledi.

Maniutiu'ya adanmış üç monografik albüm şunlar: "İkilinin Üçlemesi" (1997), "MANIUTIU. Tiyatro Suretleri", Cipriana Petre-Mateescu (2006), "Yıkıntılarda Dans" (2006). Ayrıca, Mircea Marariu tarafından yazılan eleştirel yorumların toplandığı "Mihai Maniutiu: Temel Görüşler" (2008) adlı bir eser daha vardır.

■ Sahne-Kostüm Tasarımcısı: Valentin Codoiu

1955'te Romanya'da doğan Valentin Codoiu 1979'da Güzel Sanatlar Akademisi'nden Corneliu Baba'nın öğrencisi olarak mezun oldu. 1979-1983 yıllarında Bükreş Operası'nda yardımcı sahne tasarımcısı olarak çalıştı. 1982'den beri tasarımı yaptığı eserler arasında "Oidipus", "Cinderella", "Kuğu Gölü", "Bolero" ve "Hoffmann'ın Masalları", "Otello", "Tosca" var. Fransız Kültürü Federasyonu 1989 Gümüş Madalya'sını Codoiu'ya sundu. Sanatçı 1990-1991 döneminde Paris-Ecole Renoir'da Tiyatro Kostümleri dersi verdi. Fransa'daki tasarımlarından bazıları: "Miss Julie", "Godot'yu Beklerken", "Kel Şarkıcı ve Sefiller".

Codoiu'nun pek çok ülkede kişisel sergisi açıldı. Tabloları şu ülkelerde koleksiyonlar arasında yer almaktadır: Fransa, Hırvatistan, Avusturya, Romanya, Macaristan, ABD-Puerto-Rico, Almanya, Meksika, Polonya, İsveç, Senegal, Japonya, Şili, Kolombiya, Portekiz, İsrail, Lübnan, Birleşik Arap Emirlikleri, Hollanda, Slovenya, Kanada, Jamaika, İsviçre, Rodezya, İtalya ve Hindistan.

■ Koreograf: Vava Ştefanescu

Koreograf ve dansçı Vava Ştefanescu, Bükreş Ulusal Dans Merkezi Sanat Yönetmeni. 1994'te Bükreş Ulusal Tiyatro ve Sinema Üniversitesi Koreografi Bölümü'nden mezun oldu, 1994-2001 yıllarında çağdaş dans öğretmeni olarak çalıştı. 2000'de koreograf ve dansçılar ile çok-disiplinli sanat yaratımını desteklemek üzere bir oluşum başlattı: Multi Art Dans Centre (MAD) (Çok-yönlü Sanat Dans Merkezi). 2004'te Uluslararası Sanat Birliği'nden (Paris 8, UFR Arts) lisansüstü derecesi aldı.

İlgi alanı dans dili incelemesinden multi-medya deneylerine uzanan geniş bir çeşitlilik taşıır. Sahne (ortam) imkânlarına yaklaşımı radikal ve yaratıcıdır. Performansları Londra, Leipzig, Düsseldorf, Hamburg, Hanover ve Paris gibi kentlerde sunulmuştur. Genellikle yönetmen Mihai Maniutiu ile çalışır. Yer aldığı projelerden bazıları: "Julieta", "Iza'da Sıcak Yaz", "Uzun Cuma", "Psikoz 4:48". Ştefanescu koreografi ve çağdaş dans teknikleri alanlarında atölye çalışmalarını yönetmektedir.

■ Bakhalar Üzerine

Dedektif öyküsü gibi dinamik, bir Elizabeth dönemi piyesi gibi kanlı, kutsallık boyutu ile ilgili her eser gibi düşünme ve tartışmaya davet eden bir eser "Bakhalar". Euripides bu piyesiyle Dionisos'un muğlak ve geniş âlemine canlı bir akın sağlar. Yazarın sesi son derece modern vurgular taşır; Vahşî coşku ile mutluluk her türlü sınırdan kurtuluştur ama sınırsız özgürlükte riskler de olur. Euripides günümüz dünyasında kendimize sorduğumuz temel soruları ifade eden modern bir ses.

Mihai Maniutiu

■ Euripides and a Different Bacchae

Euripides (480–406 BCE) remains a giant not only in Greek but also in World Drama. He was accused of mocking sacred values (gods) and of misogyny. Several prizes were given to other playwrights, and he miserably went to Macedonia, where he was welcomed by the king. He did not live to see the productions of his last great plays –including *The Bacchae*, named after the women who worship Dionysus.

Now it is on stage based on the minimalistic text prepared and directed by Mihai Maniutiu, whose creativity is internationally respected. The director's interpretation is related to the present, and among the focal points is exploitation of beliefs and women's power. (Instead of 'focus' I prefer the plural form, because Maniutiu is meticulous regarding the range of interpretation by audience.) It was a pleasant adventure for me to translate the minimalistic English text prepared by Maniutiu, which is a careful selection and combination of words from the play. For the complete Turkish translation from the Greek original see; "Bakkhalar" (Mitos Boyut publication) by Güngör Dilmen.

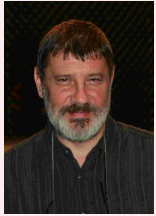
Dionysus is back at his birthplace after gaining fame in the Middle East. But Pentheus, the young king, opposes him and his rituals. Tiresias wants to exploit the new faith. But the king resists. So women are manipulated to kill the king...

The image of Dionysus as "the joyful god of bliss and wine" is simplistic –mainly because of Hollywood. Maniutiu deals with Dionysus considering 'his' rich plurality. Who would want to squeeze life and vitality into a single definition –disregarding opposites and conflicts?

Exploiting faith. Does it sound familiar?

Tarık Günersel

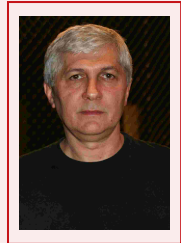
■ Director: Mihai Maniutiu

Theatre director, writer, and Professor at the Department of Theatre and Television of the Babeş-Bolyai University, Cluj, Romania, Mihai Maniutiu is currently the artistic manager of the National Theatre in Cluj. He has directed over eighty productions at home and abroad, many of which won awards in the categories of Best Director, Originality, Best Production, and Best Adaptation of a Classical Play. The plays he has directed include; Antigone (Sophocles), The Lesson (E. Ionesco), The Illuminated Week (M. Saulescu), Murder in the Cathedral (T. S. Eliot), Caligula (A. Camus), Anthony and Cleopatra, Richard II and Richard III by W. Shakespeare, and The Book of Job after the Bible. His productions toured in Great Britain, Belgium, France, Italy, Croatia, Turkey, Canada, Egypt, Austria, Hungary, Finland, Serbia, Brazil, South Korea etc. In 2009, he was invited by the University of California, Irvine (USA) to teach acting and directing. His works of fiction include An Almost Mortal God, (1982), Stories I Shall Never Write (1998), Intimate Scenes. Mass Scenes (2001), Omphalos (2001), Self-portrait with Chimeras (2001), Says Scardanelli (2001) and a book of aphorisms, Exorcisms (1996). His books of theatre theory are Rediscovering the Actor (1985), Act and Mimetic Representation (1989) and On Mask and Illusion (2007). In The Golden Round (1989), he explores the theme of power in Shakespeare's plays. Three albums have been dedicated to him; The Trilogy of the Double (1997); MANIUTIU. Theatre Images by Cipriana Petre-Mateescu (2002) and Dancing on Ruins by Dan C. Mihailescu (2006). Mihai Maniutiu-Essential Visions (2008) is a volume of critical comments signed by Mircea Morariu.

■ Scenographer: Valentin Codoiu

Born in Romania in 1955, Valentin Codoiu graduated in 1974 from the School Of Arts in Cluj-Napoca, and in 1979 the Academy Of Arts, from the painting class of Corneliu Baba. During 1979-1983 he was Assistant Scenographer at Bucharest's Romanian Opera. His scenic designs include Oedip for Enescu Festival in Switzerland, Cinderella, Swan Lake, Bolero and Tales of Hoffmann. The operas he designed the scenes for include Otello and Tosca. Codoiu was awarded the Silver Medal by the Federation of French Culture for the year of 1989. During 1990-1991 he was Professor of Theatre Costumes at Ecole Renoir, Paris. His scenic designs in France include: Miss Julia, Waiting For Godot, and Les Miserables. His works include the costumes for Oedipus, and scenic designs for Voyzeck and Macbeth.

Codoiu's exhibitions took place in several countries. His paintings are in collections in the following countries: France, Croatia, Austria, Romania, Hungary, Puerto-Rico, Germany, Poland, Mexico, Sweden, Senegal, Japan, Chile, Colombia, Portugal, Israel, Lebanon, United Arab Emirates, Holland, USA, Canada, Slovenia, Jamaica, Switzerland, Rhodesia, Italy and India.

■ Choreographer: Vava Ștefănescu

Vava Ștefănescu is Artistic Director of the National Dance Centre in Bucharest. In 1994 she graduated from the Choreography Department of the National University of Drama and Film, Bucharest. In 2000 she established the Multi Art Dance Centre, (MAD), an independent institution for choreographers and dancers. In 2004 obtained her MA in International Artistic Cooperation at Paris 8, UFR Arts.

Her career covers very diverse research that extends from studying dance language to experimenting with the introduction of mixed media: video/ film, photography, live music, text and unconventional locations. She approaches radical stage forms like choreographic installations for objects and body "The fiction of objects", "Copy and Paste" or "Quartet for microphone". Her performances are presented in London, Leipzig, Düsseldorf, Hamburg, Hanover, Paris, Nagoya... She took part in projects like "Julieta" by Viski Andrés, "A hot summer on Iza" directed by Mihai Maniutiu 2007, "Long Friday" by Viski Andrés, "Psychosis 4:48" Sarah Kane, directed M. Maniutiu, 2008.

She leads workshops of choreographic or interdisciplinary composition and contemporary dance technique.

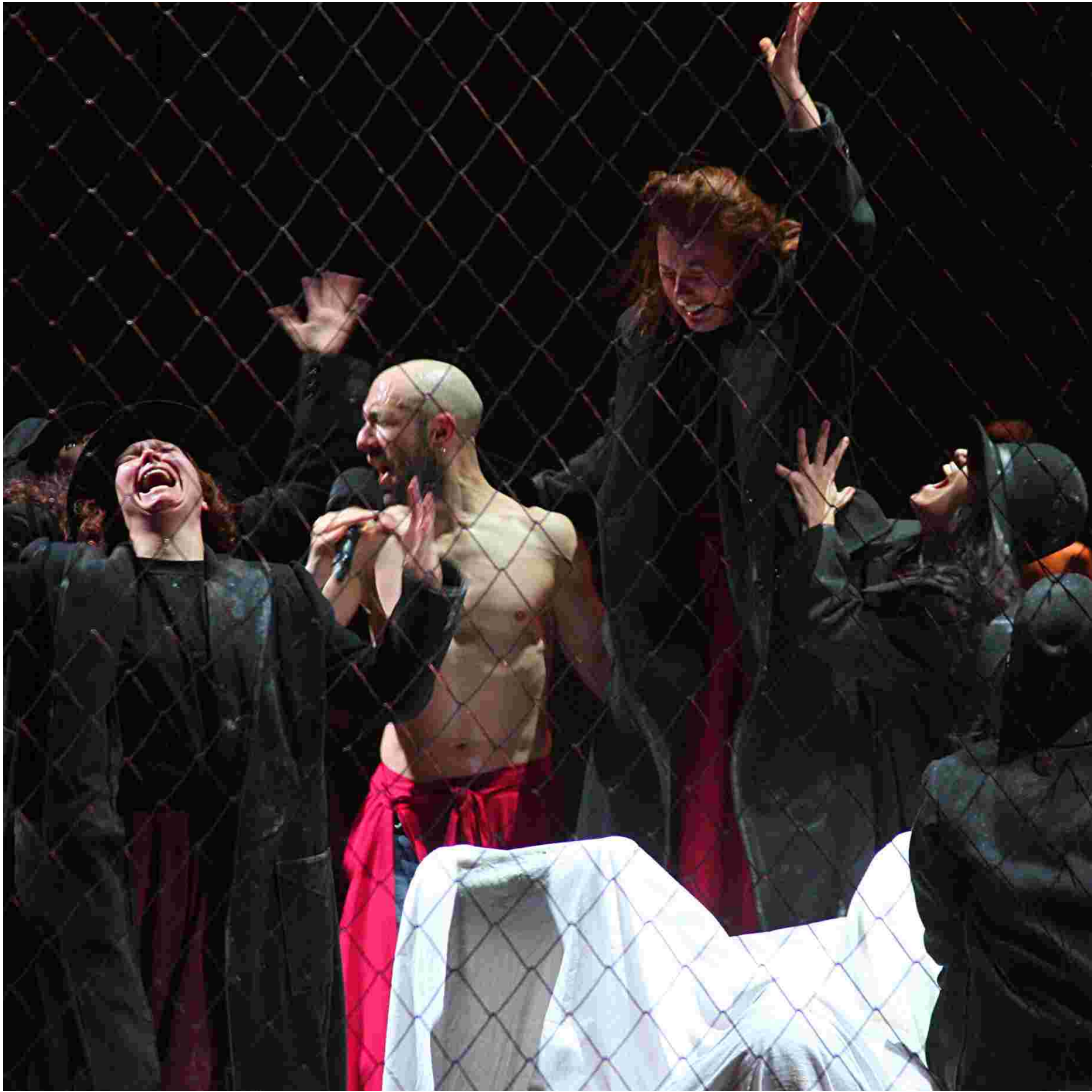

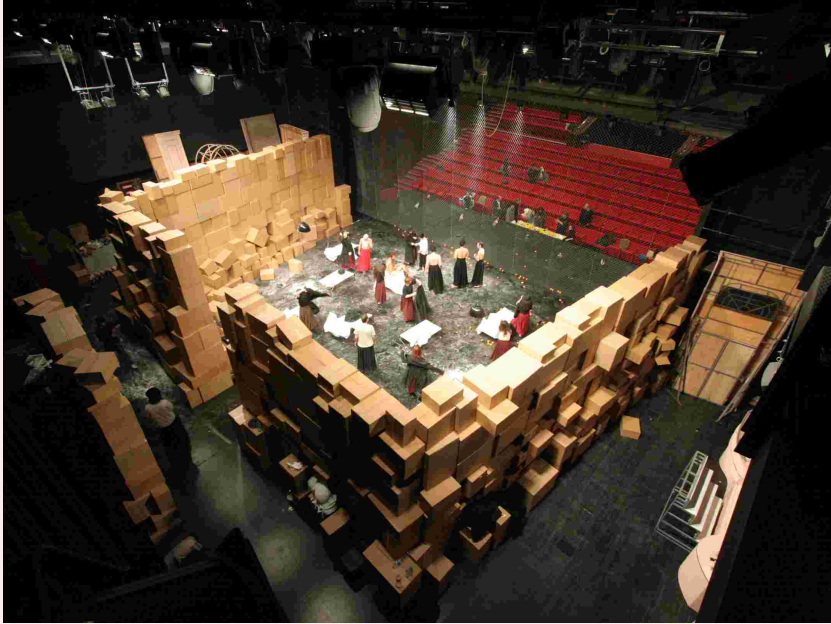
■ The Bacchae

“Dynamic like a detective story, bloody like an Elizabethan text, inviting to meditation and debate like any play grasping the dimension of the sacred, “The Bacchae” by Euripides provides a vivid incursion into the ambiguous and vast domain of the Dionysian. Euripides’ voice has very modern accents when it talks of wild exaltation and euphoria as liberation from any limits and, equally, when it identifies the risks or dangers of such a boundless freedom. He is the voice of modernity formulating questions that we ourselves ask about the world in which we live today.”

Mihai Maniutiu

■ Valentin Codoiu'nun sahne tasarımı... / Designed by Valentin Codoiu...

■ Bakhalar/ The Bacchae

